

(א) י"ל שהוא שם אמורא, (ב) לנקמן קסה: ב"ק מב"ל; (ג) לנקמן קטני; (ד) ד"ה וריבוקי שנת ק' ע"א ד"ה וריבוקי ותוס' בסכות נח ע"א ד"ה חזן ומוק' פסחים קרב. ד"ה יוה"ל;

תורה אור השלם

- 1 ולא תסב נחלה ממשטה למה שאר בי איש בנחלה ידבקו משות בני ישראל: במדבר לו ט וישראל: ישראל ממשטה אל משה כי איש בנחלת משה אבתיו ידבקו בני ישראל:
- 2 ולא תסב נחלה לבני ישראל ממשטה אל משה כי איש בנחלת משה אבתיו ידבקו בני ישראל:
- 3 וטובא חולדי את יאר ויהי לו עשרים ושלש ערים בארץ הגלעד: דברי הימים א ב כב ואלעזר בן אהרן מת ויקברו אתו בגבעת פנחס בנב אשך נתן לו ביהר אפרים: יהושע כד לג

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומתה וירשה עמ' בארץ הגלעד: מנה מתי מורשה ומתה מורשה וירשה יאר א"ת כיון דנן יורש כנחלי בבכסי:

מוסף רש"י

לבעל שאינו נוטל בראוי כבמוחזק. אין הבעל יורש את אשתו כנחלי לא לחבר מיתמה, כנחמוק לא נידים (ב"ק ע"ב).

מוסף תוספות

א. ומסתבר שלא הוליד ממנה עד שששה בי רב תרתי טרי ותרת טרי שני. מוס' בסכות נח. ג. דאמר בירושלמי שהיה קרב. עס.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

ק"ג.

**עין משפט
נר מצוה**

מו א מיי פ"א מהל' מלות הלכה יח פתג עשין לו תוס'ע' אהיע ס"ז פ"ק ע"ב: מו ב מיי"י ע"א הלכה ג וסמנ עס תוס'ע' ח"מ ק"י רעו פ"ק ע"ב:

רבינו גרשום

וה"ג לא תא תסוב נחלה לבני ישראל ממשטה אל משה בסביבת הבעל הכתוב מדבר אתה אומר בסביבת הבעל או אינו אלא בסביבת הבעל כשהוא אומר לא תסוב ממשטה למטה אחר ה"י אומר בסביבת הבעל הכתוב מדבר. ודלפינן תתום ממפורש וליכא למשמע מהכא כי אם בסביבת הבעל: דכדילי עלמא מיהא. בין תנא קמא בין תנא בתרא: ממשטה למטה אחר בסביבת הבעל הכתוב מדבר כו': אמר קרא איש בנחלתו ידבקו וגו' ואיש היינו סבת הבעל. ומקושנין תרווייהו נמי איש כתיב בהו דהכי נמי כתיב באידך לא תסוב נחלה לבני ישראל ממשטה אל משה כי איש בנחלת אבותיו: ורבוך הדתיב ודבק באשתו: אמר קרא ידבקו משות. דמשמע הסיבת הבעל וכראמר לעיל וכל בת יורשת נחלה ממטות וגו' וריבוקת מטות על ידי בעל הוא: וכן לאו אחר הוא. דשייך בתר האם: מנין לבעל שאין יורש את אשתו מה שראוי לבוא לידה. כגון יורשת אביה אם אין לו בן ומתה בחיי האב ואחר כך מת אביה שאינו יורש וירשה וזו אלא מה שמוחזק בידה בחייה הוא יורשה: ומתה בחיי מורשה. היינו חמוי וחמותו של שגוב ואח"כ מתו וכן ועכשיו ראו היה לו לשגוב אילו מת חמוי ואחר [ויהיה] מתה אשתו היה מוחזק בהן שגוב לפי שבאו לו מאשתו ועכשיו שמתה אשתו ואחר מתו הן להכי תורת הירושה לבן אשת שגוב היינו יאיר בנו והכי נמי יתפרש איך דפנתס: מאי ואומר. הואיל דמשמעין מייאר דאין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק אמאי איצטריך קרא דפנתס להכי אצטריך דכי תימא מעשה דיאיר לא היה כדאמר' אלא הכי הוא שייאיר נשא אשה שהיה לה ל"ג ערים ומתה וירשה בעלה יאיר ומכאן ליכא למשמע דאין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק ת"ש פנתס וכי תימא פנתס נמי ירש את אשתו וא"כ תרי קראי לחז לחלוקה למה לי אלא דהיא פנתס ירש את אמו משום דאין הבעל נוטל בראוי וכי תימא פנתס לא שמעינן דההיא גבעה משרה חרמים נפלה לו כדאמר' לעיל ת"ש מלישנא דקרא דכתיב אשר נתן לו להכי כתב אשר נתן לו דב"ד טבלה מאלעזר ותנאה לפנתס בני משום דאין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק כדאמרין: פ"ח ובני אחיות נוטלין כל אחד ממון אחות אמו אם אין לה בן ולא בת. ולא מנוטלין ממון לאחות אמן משום דבאין מכה אמן דכשם דאמן וירשת אחותה בשאין לה בנים כך בניה יורשין ממון אחות אמן אם אין אמן קיימת בשעת מיתת אחותה אבל אם מתו בניה של זו אין אחיות אמן יורשות אותו הואיל דאין האם עצמה יורשת את בניה כך אחות האם אין יורשת את אחותה. ואית

סניא אידך לא הסוב נחלה ממשטה למטה אחר כסביבת הבעל הכתוב מדבר אומר כסביבת הבעל או אינו אלא כסביבת הבעל
אומר לא הסוב נחלה לבני ישראל ממשטה אל מטה הרי סביבת הבעל ומשמעות דורשין איכא בינייהו תנא דברייתא קמייתא פשיטא ליה דקרא בתרא דהיינו ממשטה למטה אחר כסביבת הבעל מייירי כדמפרש לקמיה מדכתיב ציה אחר והלכך מוקי לקמא כסביבת הבעל דתרי קראי כסביבת הבעל למה לי וסביבת ליה להאי תנא כדאמרין בעלמא מבעל ומתוך כך אייתר ליה קרא תניינא לכסבת הבעל. כן נראה צעני ועיקר: **דכדילי עלמא מיהא. אפילו תנא דברייתא קמייתא סביבת ליה דהאי ממשטה למטה אחר כסביבת הבעל מייירי: מאי משמע. לתנא קמא קצבי ליה כדשלתמא לצרייתא כדברייתא קרא קמא סביבת ליה כסביבת הבעל משום דקרוזי לאמו טפי מבעל אייתר ממשטה למטה אחר לכסבת הבעל ולאו ממשמעותא מוקי ליה הכי אלא מיתורא אלא לת"ק דלמר דהאי ממשטה למטה אחר פשיטא ליה דכסביבת הבעל מייירי ואיהו מגלי אידך קרא דכסביבת הבעל מייירי ממאי משמע ליה סביבת הבעל: **אמר קרא איש. ממשטה** בעל כמו איש נעמי (רות א) כלומר כסביבת הבעל קפיד קרא. סיפא דהאי קרא דממשטה למטה אחר כי איש נחלתו ידבקו מטות בני ישראל כלומר הבעל נחלתו ידבק ולא נחלת שבת אחר: **סרווייהו נמי איש כתיב זהו.** דכתיב דקרא קמא ממשטה אל מטה כי איש נחלתו**

תרווייהו נמי ידבקו בתיב בהו. פעמים שלא היו קיבוצין צפוסקים וכן מלינו בסוף שור שנגמ את הפרה (צ"ק דף נה.) מפני מה לא נאמר בדצרות הראשונות טוב כו' א"ל עד שאמה שאלני כו' שאיני יודע אם נאמר בהן טוב או לאו כלך אלך ר' תנחום כו' ומיהו הכא תימא דמדלאקשי ליה תרווייהו איש כתיב זהו משמע ידע פסוקים ולא היה לו לתרץ אמר קרא ידבקו כיון דתרווייהו נמי ידבקו כתיב וצקונטרס פ"י יפה וקמא נמי ידע דתרווייהו איש כתיב זהו ואתא לשנויי הא דקא צעני מאי משמע דשפיר משמעני תרווייהו דליירי כסביבת הבעל מדכתיב זהו איש אלא דמוקי תנא איש דקרא קמא לדרשא אחריתא והוא דקאמר אמר קרא ידבקו לא משמע ליה מאיש מידי דדריש מידבקו וידבקו דקרא קמא לריש לדרשא אחריתא: **ובלפינן דרבי יהושע בן קרח.** אומר ר"י דקרמה הוא רבי עקיבא שהיה קרם כדאיתא בפרק בתרא דצבורות (דף נח.) ושם ד"ה (הך) דקאמר בן עזאי כל חכמי ישראל דומין לפניי כקליפת השום חוץ מן הקרם הזה והיה לו בן ששמו יהושע כדאמרין בשבועות (דף ו.) א"ל רבי יהושע בנו של רבי עקיבא לר"ע ואין נראה לרבינו מס דנהי דבן עזאי הוא דקאמר ליה הכי בלשון דדימותא חס ושלום שהיה להעלות לו שם על שום קרמות דגנאי הוא כמו עלה קרם (מלכים ג) וצפרק שואל (שבת דף קנב.) דלמר ליה הווא גאוחא לרבי יהושע מהכא לקרמינא כמה היו כו' שהיה מגנה אותו על שהיה קרם ועוד דאמרין צפרק בתרא דמגילה (דף כח.) שאל רבי את רבי יהושע בן קרמה כמה הארכת ימים כו' א"ל רבי צרכני א"ל יהי רעון שמגיע לחצי שנותי ואי קרמה הוא ר' עקיבא הלל לא נשא בת כלבא שזוע עד שקבל עליו ללמוד ואז היה

כבר בן ארבעים שנה כדתינא (ספרי פ' בהרבה) ארבעים שנה עסק צפרקמטיא וארבעים שנה למד וארבעים שנה לימד וכל ימיו ק"כ שנה ואפילו נולד ר' יהושע בנו מיד כשנשא אשתו לא היה כי אם בן פ' כשנולד רבי דלמר צפרק בתרא דקידושין (דף עג.) עד שלא מת רבי עקיבא נולד רבינו הקדוש ופחות ממאה וארבעים לא היה ר' יהושע כשצריך את רבי דכפחות משצעים לא היה מצרכו וכבר היה רבי בן ששים שנה ומה צרכה היא זו לצרכו בעשר שנים ועוד דסברא שלא נולד עד שחור ר' עקיבא מצי רב אחר כ"ד שנה א"כ כשהיה ר' יהושע בן ק' וארבעים כבר היה רבי בן פ"ד שהוא יותר מחצי ימיו ועוד שפי' רבינו נסים במגלת סתרים שמאלא צבראשית רבה דחזן מן הקרם היה רבי אלעזר בן עזריה^ג אלא אומר ר"ת דקרמה הוא שם אדם כמו קרמ' **בתרא בחיי מורישיה** (ט) וירשה יאיר. וא"ת דבן יורש צראוי נכסי אמו ובעל אינו יורש מנלן דבעל קודם לבן וי"ל כיון שהבעל אינו יורש מממת קורבה אלא מממת שאירות שהן חשובין ככשר אחד אם כן כמו שהוא קודם לשאר קרובים כך הוא קודם לבן דמאי לי האי ומאי לי האי: **למאי**

דמפרשי בני אחיות הכי בני אחיות נוחלין ממון אחי אמן משום דאשה יורשת אחיה ואין אחי האם יורש את בן אחותו דכשם שהאם אינה יורשת את בנה כך אין אחיה

